

YIHR

15/16.

NOVEMBER - APRIL

YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS

INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA

NISMA E TË RINJVE PËR TË DREJTAT E NJERIUT

Negiranje genocida, slobode i zdravog razuma

Ministarstvo unutrašnjih poslova je krajem januara 2016. godine podnelo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka protiv direktorke Inicijative Anite Mitić zbog prekršaja iz Zakona o okupljanju građana, odnosno zbog sazivanja skupa u noći 10. jula 2015 – večer uoči obeležavanja godišnjice genocida u Srebrenici.

nistarstvo unutrašnjih poslova, PS Stari grad – u kome se reč genocid stavljena pod znake navoda.

Ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović je odluku MUP o zabrani skupa Sedam hiljada objavio na vanrednoj konferenciji za novinare i time politizovao ceo postupak. Negiranje genocida u Srebrenici od strane službenog lica Policijske stanice Stari grad dodatno je pojačalo utisak da je celokupno postupanje MUP u ovom slučaju uslovljeno političkim stavovima vlasti prema ratnoj prošlosti, a ne Ustavom, zakonima, slobodama i pravima građana i građanki Republike Srbije.

Nije ona, svi smo!

Prvo saslušanje Anite Mitić održano je 3. februara, pred Prekršajnim sudom u Beogradu. Uoči početka pretresa se ispred zgrade Prekršajnog suda okupilo nekoliko desetina građana i aktivista nevladinog sektora koji su uz poruku #NijeOnaNegoJa pružili podršku Aniti Mitić i izrazili zajednički stav da ih nijedna prekršajna prijava, a posebno neosnovana, neće zaustaviti u borbi za pristojnu, drugačiju Srbiju u kojoj se priznaje istina o genocidu u Srebrenici, koja preuzima odgovornost za počinjene zločine i svakodnevno ulaže napore u proces pomirenja u regionu.

Iako je Inicijativa sudu najavila veliko interesovanje javnosti za ovaj pretres, pripadnici policije i sudske straže nisu dozvolili zainteresovanoj javnosti da uđe u zgradu suda. Suprotno Sudskom poslovniku, nije obezbeđena odgovarajuća sudnica, tako da su brojni građani i građanke ostali ispred sudnice ili zgrade suda. Policija nije dozvoljavala ni

novinarima da uđu u sud, time kršeći Zakon o uređenju sudova u čijem sedmom članu piše da je raspravljanje pred sudom javno i da se može ograničiti samo zakonom, u skladu sa Ustavom. Novinari koji su naposljetku pušteni unutra nisu smeli da unesu snimateljsku opremu.

Pravna zastupnica Anite Mitić je na samom početku pretresa predlo-

žila da se donese oslobađajuća presuda. U trenutku kada je održana komemoracija genocida u Srebrenici Zakon o okupljanju građana bio je u celini proglašen protivustavnim od strane Ustavnog suda Srbije, što čini i prekršaj za koji se Mitić tereti protivustavnim. Pretres je potom odložen kako bi se sudija upoznala sa odlukom Ustavnog suda.

Bezbednosna procena skupa Sedam hiljada

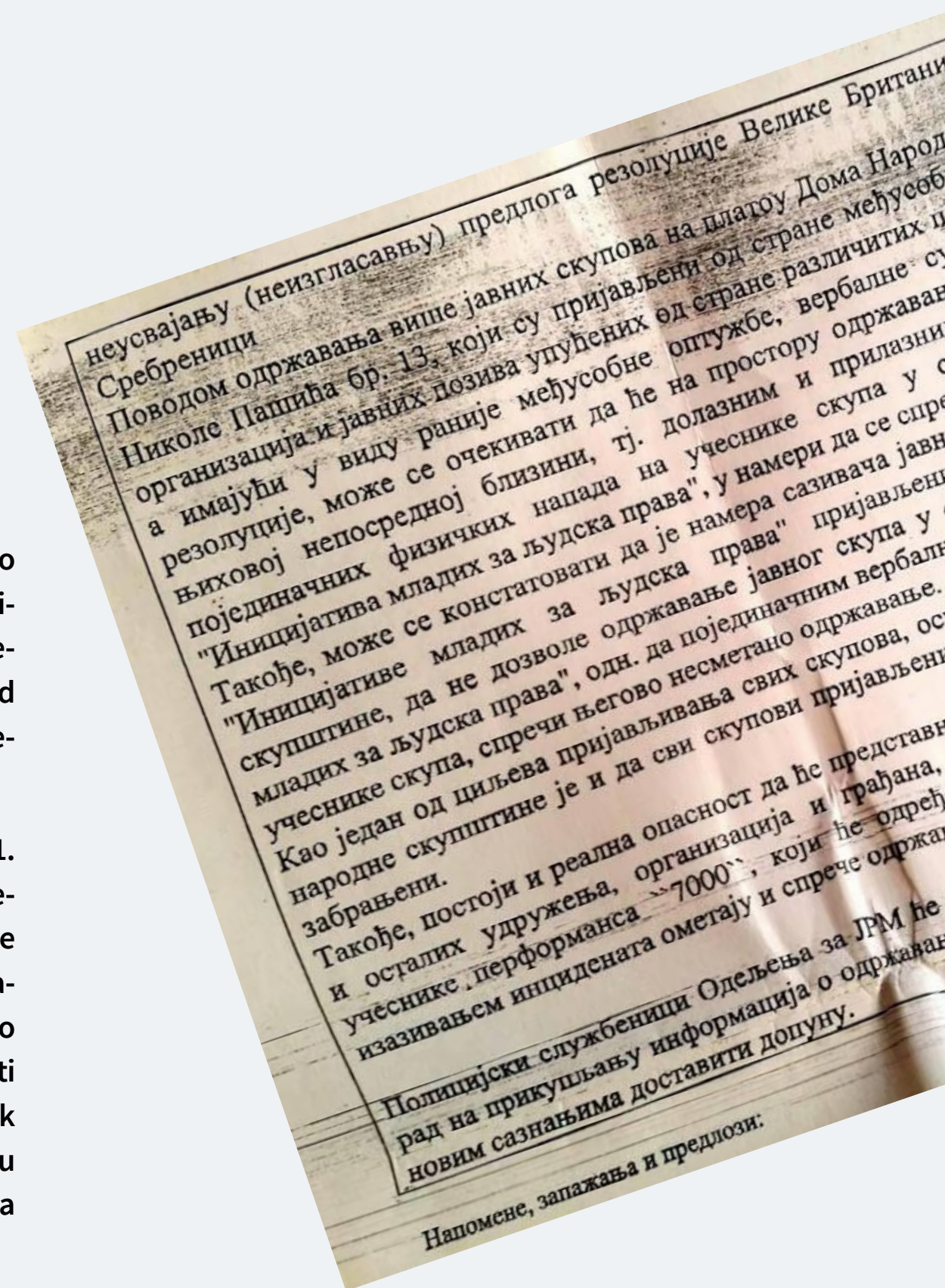
Nakon što je Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti (Poverenik) naložio Ministarstvu unutrašnjih poslova (MUP) da bez odlaganja dostavi Inicijativi bezbednosnu procenu koja je bila osnov za zabranu skupa Sedam hiljada, a koju je MUP označio kao tajnu, Inicijativi je konačno krajem marta dostavljena tražena dokumentacija.

Ovaj operativni izveštaj potvrdio je da protiv pripadnika ekstremno desničarskih organizacija Srpske radikalne stranke i Srpskog sabora Zavetnici nisu podnete prijave za održavanje neprijavljenog skupa 10. jula 2015, niti zbog održavanja zabranjenih skupova 11. jula 2015. godine.

Skupovi desničarskih organizacija za cilj su imali onemogućavanje skupa #sedamhiljada, kao i negiranje genocida počinjenog u Srebrenici od strane snaga Vojske Republike Srpske u julu 1995. godine.

Inicijativa tumači ovo odsustvo bilo kakve sankcije za ekstremno desničarske organizacije kao državnu podršku političkim ciljevima ovih organizacija, kao i kontinuitet zločinačke politike devedesetih godina koju su kreirali politički subjekti i njihovi derivati, od kojih su neki danas na vlasti, dok drugi nasilnim metodama sprečavaju suočavanje srpskog društva sa ratnom prošlošću.

Svaki pozitivan efekat odlaska premijera Vučića u Potočare 11. jula prošle godine poništen je ovim aktom tihe podrške ekstremnoj desnici i ratnoj politici. Iskrenog pomirenja u regionu ne može biti ukoliko se zabranjuju komemorativni skupovi u Beogradu, ukoliko je cela spoljnopolička aktivnost Vlade Srbije nekoliko meseci usmerena na blokiranje rezolucije u Savetu bezbednosti UN u kojoj se potvrđuje da je u Srebrenici počinjen genocid, i dok dva ministra Vlade Srbije idu u Hag da uz državne počasti u Srbiju dovedu generala Lazarevića koji je odslužio višegodišnju kaznu za počinjene zločine protiv čovečnosti na Kosovu.

IVAN ĐURIĆ, koordinator programa ljudskih prava

Zabranite skup, mi ćemo protestovati protiv zabrane

Posebno pamtim nekoliko spontanij okupljanja na kojima sam učestvovao: protest protiv donošenja Ustava 2006, kada su poslanici u pola noći glasali za Ustav koji nisu stigli da pročitaju; u aprilu 2010. kada se na Trgu slavio prolazak Partizana na final four u Parizu, ponoćni Prajd 2013, i naravno Sedam hiljada.

stanici u jutarnjem špicu. Suština slobode okupljanja jeste okupljanje određenog broja ljudi koji šalju zajedničku poruku.

Skupovi se uglavnom planiraju, organizuju i zakazuju nedeljama ili danima unapred. Zapravo je i zakonska obaveza organizatora da o skupu obavesti policiju (da prijavi skup) nekoliko dana unapred. Rok za prijavu skupa razlikuje se od države do države i uglavnom se kreće od 24 sata do 7 dana unapred. U prethodnom Zakonu o okupljanju građana u Srbiji je taj rok bio 48 sati, dok je u Zakona o javnom okupljanju koji je usvojen krajem januara 2016. taj rok 5 dana unapred. Međutim, šta se dešava ukoliko se desi neki događaj, neka odluka, neka izjava ili neki drugi fenomen za koji građani procenjuju da zahteva hitnu reakciju, hit-

no okupljanje? Evropski sud za ljudska prava je vrlo jasan u tom pogledu:

“Po mišljenju Suda, u posebnim okolnostima kada može biti opravdana neposredna reakcija na neki politički događaj u vidu demonstracija, odluka da se rastera mirno okupljanje koje je iz toga proisteklo isključivo zato što je izostalo propisano obaveštenje unapred, a kada nije došlo do nikakvog nezakonitog ponašanja učesnika, predstavlja nesrazмерно ograničenje slobode mirnog okupljanja.”

(Bukta i drugi protiv Mađarske, 25691/04)

To laičkim jezikom rečeno znači da imamo pravo da se okupimo čak iako nismo prijavili skup u skladu sa zakonom. To je ono što zovemo evropski standardi, ili evropske vrednosti.

“Spontano okupljanje” je termin koji se ne sme bukvalno shvatati, jer ni jedno okupljanje zapravo ne može biti spontano niti slučajno, svakako ne u smislu prava na okupljanje. Spontano okupljanje zapravo znači reaktivno okupljanje.

Posebno pamtim nekoliko spontanih okupljanja na kojima sam učestvovao: protest protiv donošenja Ustava 2006, kada su poslanici u pola noći glasali za Ustav koji nisu stigli da pročitaju; u aprilu 2010. kada se na Trgu slavio prolazak Partizana na final four u Parizu, ponoćni Prajd 2013, i naravno Sedam hiljada. Bio sam i na jednom koji ću isto posebno pamtiti – ali iz drugih razloga: okupljanje SNS simpatizera uoči postavljanja kamena temeljca Beograda na vodi.

Ova spontana okupljanja su imala organizatore – LDP je organizovao protest protiv Ustava, dok su usled zabrane Prajda 2013. i Sedam hiljada 2015 – organizatori ovih skupova zapravo pozvali na protest protiv zabrane skupa. Kao takvi, oni su i spontani.

Sa druge strane – država je nekoliko puta nezakonito postupila – i nikom ništa. Zabrane Prajdova su proglašene neustavnim, sigurno će tako biti i sa zabranom Sedam hiljada (postupak u toku). Ne postoji politička ni moralna, a kamoli neka druga odgovornost za nezakonite zabrane. Iako su uvek navođeni bezbednosni razlozi kao povod zabrane (nikada sa obrazloženjem, uvek “državna tajna”), svima je jasno da je zapravo zabranjena poruka koju su ti skupovi imali za cilj da prenesu.

Zabrana okupljanja je produžetak politike nezakonitim pravnim sredstvima. Zbog toga imamo pravo da protiv toga protestujemo – a na pravosuđu je da odluči: podrška represiji ili zaštita ljudskih prava.

Region po meri mladih

Povodom 10. decembra, Međunarodnog dana ljudskih prava, mladi Zapadnog Balkana, okupljeni oko regionalne mreže Inicijative, uputili su vladama država u regionu Regionalnu deklaraciju ljudskih prava.

A young man with short brown hair, wearing a black zip-up jacket, stands in the foreground holding a white rectangular sign with both hands. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The sign has black text that reads: "Hoću da znam gde su granice moje zemlje." The background is a blurred outdoor setting, likely a park or plaza, with several dark wooden benches and a person sitting on one in the distance. In the far background, a city skyline with tall buildings is visible under a hazy, overcast sky.

**Hoću da znam
gde su granice
moje zemlje.**

Mladi iz Beograda, Prištine, Podgorice, Sarajeva i Zagreba su zajednički formulisali probleme koje prepoznaju kao zaostavštinu 90-ih godina prošlog veka, a koji unazađuju društva u kojima žive. Aktivisti i aktivistkinje, rođeni neposredno pre, tokom i nakon ratova na prostoru bivše Jugoslavije, ovim su pokazali spremnost da preuzmu odgovornost

i suoče se sa posledicama koje su izazvali ratovi i nedostatak iskrene i ozbiljne politike pomirenja u godinama nakon sukoba.

Dok naše političke elite negiraju zločine, bave se teorijama zavere, i slavljenjem zločinaca, stotine leševa se eshumira iz masovnih grobnica širom naših zemalja. Dok za naše političare međusobno rukovanje predstavlja vrhunac političke hrabrosti i unapredjenja regionalnih odnosa, desetine hiljada mladih ljudi odlazi iz našeg regiona u potrazi za normalnošću, suštinom, perspektivom ili jednostavno hlebom.

Zahtevi, izneti u Deklaraciji, se odnose na ostvarivanje slobode okupljanja i slobode kretanja, priznanje akademskih diploma iz drugih država u regionu, viznu liberalizaciju, obrazovanje na maternjem jeziku i inkluzivnog obrazovanja, garantovanje slobode izražavanja, uspostavljanje telekomunikacionih veza sa Kosovom i ukidanje rominga u regionu. Mladi traže da im se omogući da vole slobodno, a ne samo u svoja četiri zida, da znaju gde su granice zemlje u kojoj žive kao i da se utvrde činjenice i institucionalna odgovornost za zločine počinjene tokom ratnih sukoba u bivšoj Jugoslaviji.

Osim Deklaracije, aktivisti i aktivistkinje su u gradovima širom regiona postavili plakate na kojima su jasno i slikovito izneli svoje zahteve. Neke od poruka koje su se mogle videti na plakatima su: “Ne želim da se ratni zločinci dočekuju kao heroji”, “Da volim koga hoću, bez pardona i kordona”, “Da odem kod Josipa u Split sa BG tablama”.

Međunarodni dan ljudskih prava se obeležava širom sveta povodom usvajanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, 10. decembra 1948. Potpisnici Univerzalne deklaracije želeli su da njenim usvajanjem povrate ljudsko dostojanstvo koje je doživelo krah tokom II svetskog rata, i da postave uslove za svet u kome će vladati mir, i u kome će svi građani sveta imati šansu za prosperitet.

Regionalna deklaracija ljudskih prava

Mi, mladi Zapadnog Balkana,

Ujedinjeni u nameri da doprinesemo uspostavljanju društava zasnovanih na poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda,

Zahtevamo ostvarivanje našeg prava na slobodu kretanja na području Zapadnog Balkana i Evrope, kako bismo upoznali naše vršnjake i razmenili iskustva sa njima, i tako uspostavili snažnije veze u okviru profesionalne, obrazovne i društvene saradnje.

Negujemo i promovišemo principe međusobnog uvažavanja i saradnje, kao i kritičkog pristupa prema kršenjima ljudskih prava koja proističu iz zajedničke nasilne prošlosti, što je jedino moguće kroz regionalnu i prekograničnu saradnju.

Ističemo da je jedini i najefikasniji način da se masovno kršenje ljudskih prava ne ponovi otvorena i slobodna saradnja vlada i društava kao takvih.

Želimo da istaknemo važnost regionalne saradnje i komunikacije između institucija naših država, kao i da ukažemo na probleme čije bi rešavanje doprinelo našem upoznavanju, boljem razumevanju i uspostavljanju društava u kojima želimo da živimo: slobodnih, demokratskih, otvorenih i prosperitetnih.

Želimo da:

1. Svako ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja.
2. Svako ima pravo na školovanje na svom jeziku kao i na inkluzivno obrazovanje.
3. Svako ima pravo na priznanje akademskih diploma izdatih od bilo koje obrazovne ustanove u regionu; ovo pravo može biti uslovljeno samo profesionalnim standardima, nezavisno od ideološkog i političkog uticaja.

4. Svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja, pravo da ne bude uznemiravan zbog svog mišljenja, kao i pravo da traži, prima i širi ideje i obaveštenja bilo kojim mirnim i demokratskim sredstvima, bez obzira na granice.

5. Svako ima pravo na slobodu kretanja i izbora stanovanja u granicama pojedine države. Svako ima pravo da napusti svaku zemlju, uključujući svoju vlastitu, kao i da se vrati u svoju zemlju.

6. Sve punoletne osobe imaju pravo na sklapanje braka i zasnivanje porodice, bez ikakvih ograničenja u pogledu rase, nacionalnosti, seksualnog opredeljenja i/ili vere. Osobe koje su sklopile brak su ravnopravne pri sklapanju i za vreme trajanja braka.

7. Svako uživa slobodu savesti.

8. Svako ima pravo da u drugim zemljama traži i uživa azil od proganjanja.

9. Svako ima pravo na slobodnu komunikaciju i razmenu informacija. U cilju uspešnog uspostavljanja komunikacije među građanima i građankama regiona, smatramo neophodnim uspostavljanje saradnje mobilnih mreža u svim zemljama Zapadnog Balkana.

10. Svako ima pravo na slobodan promet roba i usluga, bez obzira na granice.

11. Svako ima pravo na slobodno uživanje kulture i kulturnih dobara, koje uključuje i pravo na učešće u kulturnom životu, nezavisno od državnih granica ili etničkih, religioznih i nacionalnih razlika.

Takođe, čvrsto verujemo da ne možemo graditi zajedničku budućnost ako se na pravi način ne odnosimo prema masovnom i sistematskom kršenju ljudskih prava koje je počinjeno u nedav-

noj prošlosti. Pravi odnos prema ratnoj prošlosti, uslov je bez koga nema društva koje je izgrađeno na principima pravičnosti i vladavine prava. Pored navedenog, ovom prilikom se sećamo svih žrtava u našim zemljama čija su osnovna ljudska prava kršena u nedavnim sukobima na prostoru bivše Jugoslavije.

Pozivamo vlade u regionu da:

1. Pojačaju saradnju i razmenu informacija kako bi se locirale i identifikovale osobe koje se i dalje vode kao nestale iz perioda nedavnih sukoba.

2. Pojačaju pravosudnu i bezbednosnu saradnju, kao i razmenu dokaza u krivičnom gonjenju odgovornih za teška kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava.

3. Promovišu pristup kulturi sećanja i istoriji o sukobima u bivšoj Jugoslaviji, koji bi bio zasnovan na utvrđenim činjenicama, pravima i perspektivi žrtava, kao i na odricanju od nacionalističke i drugih ekstremističkih ideologija, koje najviše dovode do nasilja.

4. Podrže procese utvrđivanja činjenica o sukobima u bivšoj Jugoslaviji, kao što je REKOM- Regionalna komisija za utvrđivanje činjenica o žrtvama ratnih zločina i teških kršenja ljudskih prava počinjenih u sukobima na teritoriji bivše Jugoslavije.

5. Ulože u simbolične, obrazovne i političke mere kojima se podstiče i jača proces pomirenja, čime bi bilo osigurano neponavljanje nasilja za našu, kao i za buduće generacije.

Uvereni smo da jedino poštujući ove restorativne i retributivne mere, možemo živeti u okruženju održivog mira i stabilnosti u regionu Zapadnog Balkana.

Četrdeset mladih iz celog regiona posetilo Kosovo

Regionalna mreža Inicijative je od 15. do 18. decembra organizovala studijsku posetu Kosovu u kojoj je učestvovalo 40 mladih ljudi iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i sa Kosova. Poseta je organizovana u sklopu Inicijativinog Regionalnog programa razmene mladih.

Debata: Berlinski proces kroz perspektivu mladih sa fokusom na Regionalnu kancelariju za saradnju mladih (#RYCO)

Regionalna mreža Inicijative je 18. decembra, u Prištini, organizovala debatu “Berlinski proces kroz perspektivu omladinske saradnje”. Na debati se govorilo o procesu formiranja Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO), koji je iniciran na Samitu o Zapadnom Balkanu u Berlinu 2014. godine.

Ideju o osnivanju Regionalne kancelarije za saradnju mladih zvanično su podržale vlade Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Makedonije i Srbije. Šest premijera je na Samitu o Zapadnom Balkanu u Beču 2015. godine potpisalo zajedničku deklaraciju o RYCO-u, čime su se obavezali na aktivno učešće u prosecu uspostavljanja programa na regionalnom nivou čiji zadatak bi bio da se, od sredstava koja izdvajaju vlade, organizuju programi prekogranične razmene mladih.

“Deklaracija o osnivanju buduće kancelarije predstavljena je svim državama, jer je važno imati pristanak svih članica. Do 27. avgusta je postojala neformalna radna grupa, da bi se nakon toga uspostavila zvanična Radna grupa sastavljena od predstavnika ministarstava zaduženih za omladinsku politiku i organizacija civilnog društva”, kazao je Vedat Jashari iz kosovskog Ministarstva za kulturu, omladinu i sport, član RYCO Radne grupe. Prema njegovim rečima, cilj je uspostaviti pravne mehanizme koji će osigurati održivu regionalnu saradnju među mladima zarad promocije mira, tolerancije i slobode kretanja. Vedat Jashari se upravo vratio sa drugog sastanka radne grupe u Tirani na kojem su se članovi jednoglasno složili oko mnogih pitanja, ali pitanje sedišta buduće kancelarije će biti rešeno tek na trećem sastanku koji je održan u Sarajevu, krajem januara 2016. godine.

Krenare Gashi iz Kosovske mreže omladinskih centara, druga predstavnik Kosova u Radnoj grupi, je kazala da su svi članovi grupe svesni da je ovaj region veoma specifičan, ali i da se trude da se sve prepreke prevaziđu. “Problem regionalne saradnje je značajan za sve nas. Svi mi na Kosovu dajemo maksimum da bi kosovski mladi bili važan činilac u procesu regionalne saradnje kroz razne projekte. Ipak, nisam sigurna da li smo uspešni, i to iz dva razloga. Nemamo viznu liberalizaciju, što je ogromna prepreka za kretanje mladih. Takođe imamo probleme sa zemljama u koje možemo slobodno da putujemo, kao na primer sa Srbijom i Makedonijom”, objasnila je Krenare Gashi. Ona veruje da Radnu grupu na okupu drži zajednički cilj. “Možda imamo različite religijske, nacionalne i etničke podele, ali mislim da su nam problemi, poput nezaposlenosti, zajednički, jer se tiču mladih u svim zemljama regiona. Imamo više zajedničkog nego onoga što nas razdvaja. RYCO je ambiciozan projekat, ali je i neophodan za našu omladinu. Kao članovi Radne grupe posvećeni smo iznalaženju zajedničkih imenilaca i rešenja za probleme koji nas spajaju. Jako je važno što predstavnici institucija i civilnog društva sede zajedno u nameri da

reše ove probleme, ovo je sjajna prilika za sve nas i nadam se da ćemo je dobro iskoristiti”, zaključila je Krenare Gashi.

Edona Ahmetaj iz Inicijative mladih za ljudska prava Kosovo je pozvala Radnu grupu da uloži više napora u transparentnost procesa kako bi organizacije i pojedinci koji su zainteresovani za unapređenje regionalne saradnje imali više prostora da doprinesu procesu svojim iskustvom. Kao dobar primer saradnje državnih institucija i civilnog društva navela je Crnu Goru u kojoj je Vlada raspisala javni konkurs na kojem je izabran član Radne grupe iz nevladinog sektora.

Kerim Somun iz Inicijative u Bosni i Hercegovini smatra da razgovori o Regionalnoj kancelariji za saradnju mladih predstavljaju sjajnu priliku za ponovno građenje mostova između ljudi, koji su porušeni tokom ratova u bivšoj Jugoslaviji. “Pre nego što se ideja za osnivanje RYCO pojavila, bio sam deo “Erasmus plus” projekta i uvek sam pričao sa kolegama kako mi je jako žao što nemamo tako nešto na Balkanu. Mi smo imali priliku da idemo u Beč ili Budimpeštu, ali ne u Beograd ili Prištinu. Ovo se posebno odnosi na studente, jer je njihov fokus na projektima koji obezbeđuju putovanja u zapadne zemlje i studentske razmene sa njima. Nadam se da će upravo ova kancelarija to promeniti”, podelio je svoje viđenje buduće kancelarije Kerim Somun, koji je dodao da veruje da će se, bez obzira na sve prepreke, ova kancelarija uspešno osnovati, pogotovo zato što u tom procesu učestvuje Francusko-nemačka kancelarija za mlade koja ima više od 50 godina iskustva rada sa mladima iz post-konfliktnih društava.

Hrvatska je zemlja u regionu koja nije potpisnica Deklaracije iz Beča. Morana Starčević iz Inicijative u Hrvatskoj smatra da je jedan od razloga za to činjenica da je 2015. godina bila godina izbora u Hrvatskoj. “Naši sastanci sa Ministarstvom omladine i Ministarstvom spoljnih poslova su bili jako zbunjujući. Oni su bili zainteresovani, ali nisu svesni da bi regionalna saradnja trebalo da ide iznad politike i da ni na koji način ne zavisi od trenutne vlasti. Stoga, nismo uspeli da dobijemo nijedan konkretan odgovor”, kazala je Morana Starčević i najavila da Inicijativa u Hrvatskoj gradi koaliciju NVO koje će promovisati ovu inicijativu. “Iako naša Vlada želi da ide više uz EU, mi smo i dalje deo ovog regiona. Naše institucije su jako ponosne kada ih EU naziva liderima regiona, a kada treba nešto konkretno da se uradi, reakcija izostaje. Verujemo da nikakav proces pomirenja ne može proći bez nas, jer smo bili učesnici konflikta. Mi moramo imati

kontakt i saradnju sa mladima u celom regionu. Ono što me plaši je što naše izostavljanje iz ovog procesa može značiti porast nacionalističkog i populističkog diskursa i govora mržnje u samoj Hrvatskoj”, dodala je Morana Starčević. . Ona smatra da je buduća kancelarija treba da služi kao platforma za putovanje, kretanje, razmenu mišljenja, upoznavanje nacionalističkog diskursa one druge strane. “Treba da bude mesto za traganje za zajedničkim narativima koji su bazirani na činjenicama kako bismo mogli da nastavimo dalje. Treba da budemo kritični kako prema svojim institucijama tako i prema institucijama onih drugih”, zaključila je Morana Starčević.

“Na skupovima koji okupljaju učesnike iz regiona obično se konstatuje da je u Crnoj Gori sve kako treba i da smo uvek raspoloženi za saradnju. Mislim da slobodno mogu reći da je u Crnoj Gori postignut konsenzus da RYCO treba da bude osnovan. Inicijativina kancelarija u Podgorici je u 2015. godini organizovala nacionalnu konferenciju koju je otvorio ministar spoljnih poslova, Igor Lukšić, a na kojoj su bili prisutni predstavnici institucija, ambasada i civilnog društva. U ovaj

proces smo uključili i omladine političkih partija jer smatramo da je neophodan konsenzus između njih, s obzirom na to da će oni biti budući donosioci odluka”, kazala je Ivana Drakić iz Inicijative u Crnoj Gori.

“Zašto mislim da je ovo važno za Crnu Goru? Možda nemamo bitnijih problema u međunarodnim odnosima, osim neka sitna pitanja granica, i možda nismo osetili rat na svojoj teritoriji, ali posledice tog rata su se itekako osetile. Naši političari vole da kažu da smo mi multietnička zemlja, što je istina, ali je važno reći da istraživanja pokazuju da je etnička distancaveoma velika i da ljudi imaju predrasude na etničkoj, nacionalnoj i religijskoj osnovi. Takođe, tu imamo pitanje ratnih zločina, kojih jeste bilo u nekoj meri, ali o tome se ništa ne zna. Čak nas je i EU kritikovala zbog neprocesuiranja tih zločina”, pojasnila je Ivana Drakić.

Anita Mitić iz Inicijative u Srbiji je izabrala da o budućoj kancelariji govori kroz lično iskustvo. “Rođena sam 1990. godine, u Beogradu. Sve što sam znala o političkim dešavanjima jeste da se organizuju protesti po Beogradu i da treba srušiti Miloševića. O regionu nisam znala ništa. Kada sam napunila 18 godina, postala sam aktivistkinja Inicijative i ubrzo nakon toga sam došla prvi put na Kosovo”, kazala je Anita Mitić i dodala da joj je ovaj put na Kosovo u potpunosti promenio život. “U narednim godinama sam posetila sve veće gradove regiona, upoznala neverovatno mnogo ljudi, naučila mnogo o ratu u bivšoj Jugoslaviji, o istoriji, kulturi i političkoj situaciji. Kada me pitaju zašto je RYCO važna, ja kažem da kroz ovu inicijativu imamo priliku da potpuno promenimo realnost mladih ljudi koji žive na Balkanu”, zaključila je.

Ona smatra da bez obzira koliko se mi trudili da pitanja iz prošlosti gurnemo pod tepih, neka pitanja se ne mogu izbeći. Neko bi se mogao zapitati otkuda ova crkva u sred Prištine ili zašto su rupe od metaka na fasadama u Sarajevu. “Naše vlade su pristale na ovu kancelariju i potpisale Deklaraciju, ali nisam sigurna da su spremne da daju odgovore na ova pitanja. Šta više - mislim da nisu ni shvatili da će takva pitanja biti postavljana”, naglasila je Anita Mitić i dodala da civilno društvo neće dozvoliti da ta pitanja ostanu bez odgovora i upravo zato smatram da mi trenutno radimo na nasleđu naše generacije, na stvaranju druge realnosti u kojoj će mladi u budućnosti živeti. Verujem da mi je Inicijativa promenila život i smatram da mladi u regionu zaslužuju istu priliku.

Novinari iz celog regiona posetili Beograd

Regionalna mreža Inicijative je između 17. i 19. februara 2016. godine organizovala posetu Beogradu za novinare i novinarke iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Kosova.

Debata: Kako vidimo komšije?

- Uloga medija u unapređenju regionalne saradnje

Mediji u regionu su podređeni interesima krupnog kapitala i političkim interesima. Tabloidi i komentari na vesti na portalima su glavni proizvođači negativnih stereotipa i govora mržnje u zemljama bivše Jugoslavije. To je nešto čime se države u regionu uopšte ne bave. Na ovim prostorima ne postoje efikasni državni mehanizmi za kontrolu medija, već su oni prepušteni tržištu, a tržište traži krv. Mediji su slika kursa političke elite i neretko se koriste kao politička batina za razračunavanje sa političkim protivnicima. Oni podgrevaju ili sami stvaraju tenzije, a ne doprinose regionalnoj saradnji.

Ovo su neki od zaključaka debate „Kako vidimo komšije? – Uloga medija u unapređenju regionalne saradnje“ koju je Inicijativa organizovala 19. februara na Fakultetu političkih nauka u Beogradu. Novinari i novinarki iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Kosova i Crne Gore su sa studentima razgovarali o tome kako da se promeni trenutna situacija u kojoj se kroz medije podstiče netrpeljivost prema susedima i da novinari počnu da doprinose promociji dobrih strana regionalne saradnje.

Prema rečima Ognjena Zorića iz redakcije Radija slobodna Evropa u Beogradu, čitajući medije u Srbiji, ljudi nemaju priliku da shvate da sa regionom dele slične probleme, iako bi oni trebalo da doprinose povezivanju i saradnji. Njegova ocena je da se o regionu uglavnom ne izveštava ili se izveštava tabloidno, a mediji se probude oko posebnih događaja – izbeglička kriza – ili na neke važne datume, kao što je 11. jul i komemoracija genocida u Srebrenici. I tada se uglavnom samo podgreva netrpeljivost nasleđena iz prošlosti.

Iako se generalno stiče utisak da mediji u Crnoj Gori ne šire mržnju, netrpeljivost praćena političkim potrebama s vremena na vreme izbije na površinu. Stanovništvo Crne Gore ima najveću etničku distancu prema Albancima, Romima i Hrvatima. „Prateći pojedine medije u Crnoj Gori, a posebno Pobjedu, stiče se utisak da smo do juče ratovali sa Srbima, a ne živeli u istoj državi,“ kazao je Milan Sekulović iz podgoričkog lista Dan koji je ukazao na to da mediji neretko kroz nacionalističke i senzacionalne priče pokušavaju da skrenu pažnju sa važnih socijalno-društvenih problema.

Ukoliko medijsko izveštavanje o regionu stavimo u kontekst političkih miljea u kojima živimo u regionu, jasno ćemo uočiti da mediji služe interesima onih na vlasti. „Desne opcije žive od naše netrpeljivosti, ali je i socijaldemokratska vlada u Hrvatskoj zatvorila granice prošle godine

prema Srbiji“, kazao je Ladislav Tomić, novinar Novog lista iz Rijeke i dodao da se događaji u regionu prate sa uredničkom svešću da govor mržnje povećava gledanost i slušanost, a mediji igraju igru u kojoj je dobro da se drži tenzija.

Hilma Unkić iz sarajevskog Mediacentra je vrlo svesna komplikovane političke situacije u kojoj mediji u Bosni i Hercegovini funkcionišu, gde je sve podeljeno na tri entiteta. „Iako je u našoj zemlji prisutna velika podeljenost, ipak ima i mnogo svetlih primera. Mediji uglavnom pišu o negativnom i na taj način cepkaju realnost, a meni je važno da shvatimo da ukoliko ne pokažemo zdraviju stranu Bosne i Hercegovine, mi cepkamo realnost“, poručila je Hilma Unkić.

U pokušaju da objasni zbog čega su novinari ne samo na Kosovu, već i u celom regionu pokretači negativnih emocija prema susedima, Arber Selmani iz Prištine rekao je da i novinari mogu biti konformisti i nacionalisti, jer su i oni ljudi. „Novinari nisu gotovi proizvodi, već ljudi koje treba edukovati i naučiti kako da ne koriste jezik mržnje“.

Regionalna saradnja je jedan od ključnih preduslova za proces evro-integracija u koji su uključene sve zemlje Zapadnog Balkana. Ipak, Hrvatska je od 2013. godine punopravna članica Evropske unije i u njoj je na snazi veliki otpor prema regionu. Ladislav Tomić smatra da Hrvatska beži od regiona i pokušava da gradi sliku o sebi kao zemlji koja ne deli ništa sa ostatkom Balkana. Međutim, prema njegovim rečima, to je samo jedna PR strategija, namenjena hrvatskim konzumentima medijskog sadržaja, u svrhu toga da se pokaže da je Hrvatska bolja od suseda, što nije istina. Ova konstatacija ima posebnu težinu kada se uzme u obzir nasleđe rata iz devedesetih godina. Tendencija „zaborava“ događaja iz prošlosti, a pre svega ratne prošlosti, je na snazi u svim zemljama regiona. Crna Gora je nova Hrvatska, koja zaboravlja stare stvari, ali to

je izgleda, prema rečima Milana Sekulovića, cena evrointegracija i potrebe država da se pokažu u što boljem svetlu.

Prema rečima profesora Fakulteta političkih nauka Jovana Teokarevića, od prestanka ratova na prostoru bivše Jugoslavije, regionalna saradnja je nametnuta spolja, politikom uslovljavanja od strane EU i velikih zemalja. Same zemlje regiona ne mogu da reše ni pitanje granica, pa je paradoks da se takozvani „Berlinski proces“ dešava na inicijativu Angele Merkel, a ne kao potreba prepoznata od strane političke elite u regionu. „Stari, nasleđeni i ne uvek preterano komplikovani problemi ne mogu da se reše usled nerešenih bilateralnih odnosa. I naizgled bezazlene stvari u regionalnom kontekstu, kao što je izbeglička kriza, mogu da izazovu mnogo opasnije posledice“.

Profesor Teokarević je naglasio da prema podacima Regionalnog saveta za saradnju (RCC) čije sedište je u Sarajevu, postoji više od 50 inicijativa za regionalnu saradnju na Zapadnom Balkanu. „Stiče se utisak da smo kapilarno povezani, ali ipak se ne zna koji su rezultati te saradnje. Prema istraživanju koje je RCC uradio o tome kako političari i građani vide regionalnu saradnju, svega 16 procenata građana u Srbiji misli da regionalna saradnja utiče na poboljšanje ekonomsko-bezbednosne situacije u Srbiji. Uprkos činjenici da Srbija najviše profitira od regionalne sa-

radnje, pre svega u trgovini, i da jedini suficit u izvozu koji ostvarujemo jeste u izvozu u region, građani toga nisu svesni.

Glavni zaključak konferencije bio je da bolje povezivanje novinara može da doprinese i kvalitetnijem izveštavanju na regionalnom nivou. Ladislav Tomićić je kazao da u eri interneta imamo priliku da izgradimo nešto drugačije, prostor za one koji razumeju potrebu za promocijom regionalne saradnje. „U Hrvatskoj postoji dvadesetak portala koji se obraćaju regionu. Zahvaljujući jeziku koji nas povezuje, umesto da se obraćamo publici od 4 miliona, obraćamo se regionalnoj publici od 20 miliona. Novinari okupljeni oko Novinarske mreže uspostavljaju lične kontakte, dele informacije jedni sa drugima, pružaju podršku kolegama koji su izloženi nekoj vrsti pritiska u bilo kojoj zemlji“, objasnio je Tomićić. I Hilma Unkić je istakla da veruje da bi novinarsko izveštavanje bilo efektivnije, kada bi se, umesto trenutne tendencije da sve u novinarstvu bude potpisano jednim imenom, težilo zajedničkom radu na pričama koje bi potpisivalo više novinara iz više država.

Anita Mitić, direktorka Inicijative mladih za ljudska prava u Srbiji kazala je da je važno je da se na Fakultetu političkih nauka govori o regionalnoj saradnji i medijima, posebno jer se na fakultetu obrazuju budući novinari, koji se tu, između ostalog, uče i ideologiji.

Inicijativa na YouthLINC kampu u Sarajevu

Tim Inicijative je u aprilu učestvovao na poslednjem YouthLINC kampu u Sarajevu. U okviru YouthLINC projekta koji je podržan od strane organizacije Internews Inicijativa je pre više od tri godine pokrenula platforme involvednotinvalid.com activebalkans.com i watchyourlanguage.rs

Sastanci o Regionalnoj kancelariji za saradnju mladih

U novembru 2015. godine regionalni tim Inicijative se u Berlinu sastao sa predstavnicima Francusko-nemačke kancelarije za mlade, Nemačko-poljske kancelarije za mlade, Global Public Policy Institute-a i predstavnicima organizacije Schüler Helfen Leben (SHL). Tema svih sastanaka bilo je osnivanje Regionalne kancelarije za saradnju mladih.

Sastanak sa predstavnicima Srbije u RYCO Radnoj grupi

Inicijativa na konsultativnom sastanku organizacija civilnog društva sa predstavnicima Srbije u RYCO Radnoj grupi - sa Marijom Bulat iz Krovne organizacije mladih Srbije i Đurom Blanušom iz Ministarstva omladine i sporta.

Trening o socijalnoj integraciji

Regionalna mreža Inicijative organizovala je trening o socijalnoj integraciji za mlade aktiviste i članove podmladaka političkih stranaka od 10. do 15. maja u Beogradu.

Učesnici treninga su bili aktivisti iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore, Kosova i Srbije.

Na treningu su zajedno razvijali veštine potrebne za analize političkih mera o socijalnoj integraciji, osmišljavali su kampanje i načine za zagovaranje za zaštitu prava nacionalnih manjina, izbeglica i migranata i razgovarali sa stručnjacima iz ljudskih prava o teoriji i praksi politika socijalne integracije.

Jedna od važnih tema takođe je bila dalji razvoj Mreže stranačkih organizacija mladih (PYN). Mreža stranačkih organizacija mladih je regionalna mreža omladinskih organizacija koje deluju u okviru političkih partija. Mreža je osnovana u martu 2014. na osnivačkoj skupštini u Zagrebu i ima 31 članicu iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Kosova, Crne Gore i Srbije.

Premladi da se sećamo,
Odlučni da nikada ne zaboravimo.

MOJA INICIJATIVA

Šetnja protiv rehabilitacije
ratnih zločinaca

Pod sloganom “Premladi da se sećamo, odlučni da nikada ne zaboravimo” Inicijativa je zajedno sa pokretom Moja Inicijativa u subotu 26. marta organizovala šetnju dugu 20 kilometara od Trga republike do Batajnice, gde je na poligonu za obuku Specijalnih antiterorističkih jedinica 2001. godine otkrivena masovna grobnica iz koje su ekshumirana tela preko 700 kosovskih Albanaca, među kojima su i žrtve zločina u Suvoj Reci.

Masakr u Suvoj Reci jedan je od najtežih zločina počinjenih na početku NATO intervencije. Dva dana nakon početka intervencije, 26. marta 1999. godine pripadnici MUP-a Srbije su decu, žene i muškarce uveli u lokalnu piceriju „Kalabrija“ u koju su potom ubacili dve ručne bombe, nakon čega su rafalima iz automatskog oružja pucali na preživle. Stra-

dalo je ukupno 48 osoba, od čega 46 članova i članica porodice Beriša. Za ovaj zločin Odeljenje za ratne zločine Višeg suda u Beogradu osudilo je četvoricu pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova na višegodišenje zatvorske kazne.

Šetnja je organizovana kao podsetnik na ulogu državnih organa u sistematskim zločinima koji su počinjeni na Kosovu, i kao izraz protesta protiv državne politike koja danas rehabilituje ratne zločince i otvoreno odbija saradnju sa Tribunalom u Hagu u slučaju izručenja Šešelja i troje članova Srpske radikalne stranke.

Ovom šetnjom je poslata poruka da ne pristajemo da su ratni zločini i zverstva poput masakra u Suvoj Reci počinjeni u naše ime, da ministar pravde Selaković ne govori u naše ime kada kaže da osuđeni ratni zločinac Lazarević treba da bude “uzor mladima”, da ministar odbrane Gašić ne govori u naše ime kada kaže da je osuđeni ratni zločinac Lazarević “visoko čuvao zastavu Srbije”, da ministar rada i boračkih pitanja Vulin ne govori u naše ime kada kaže da je osuđeni ratni zločinac Laza-

rević “ponos države Srbije”.

Upravno suprotno, sa šetnje je poslata poruka da su ratni zločinci poput Vladimira Lazarevića i Nikole Šainovića, koji su pronašli zaštitu i podršku od strane vladajuće koalicije odmah nakon odsluženja kazne za odgovornost u počinjenim zločinima, zastavu Srbije uprljali u najdubljem blatu i da su najveća sramota Srbije. Proglašavanjem zločinaca herojima aktuelna vlast u Srbiji vraća nas u mračno doba sa čijim posledicama generacija mladih u Srbiji mora da uhvati u koštac kako bi izborila šansu za normalan život.

Simbolika prelepljivanja table “Bulevar Zorana Đinđića” plakatom “Bulevar Ratka Mladića” je u poslednjim mesecima prestala da bude simbolična i postala je javna i zvanična politika Vlade Srbije i vladajućih stranaka Srpske napredne stranke i Socijalističke partije Srbije.

Suočavanje sa ratnom prošlošću temelj je evropskog ujedinjenja, i Inicijativa smatra licemernim svaku politiku koja istovremeno teži evropskim integracijama dok istovremeno rehabilituje ratne zločince.

Pamtimo zločin u Štrpcima

Pripadnici Vojske Republike Srpske su 27. februara 1993. godine oteli 20 građana nesrpske nacionalnosti, od kojih neki ni danas nisu pronađeni. Inicijativa je u zajedničkoj akciji sa Ženama u crnom i Fondom za humanitarno pravo odala poštu žrtvama ovog zločina 27. februara 2015. godine u Beogradu. Akcija je počela u 15.48 časova - to je bio trenutak kada je pre 23 godine voz zaustavljen.

Dva predavanja: slučaj Šešelj i ratni zločini na prostoru bivše Jugoslavije

Nemanja Stjepanović iz Sense News Agency održao je celodnevno predavanje o ratnim zločinima na prostoru bivše Jugoslavije za aktiviste i aktivistkinje Inicijative.

Govorio je o predmetima Haradinaj i Gotovina, ali i generalno o ratu u Bosni i Hercegovini, na Kosovu i u Hrvatskoj.

Naredno predavanje bilo je posvećeno postupku protiv Vojislava Šešelja pred Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju.

Predavanje je održao Nemanja Stjepanović, a posebna pažnja je bila posvećena delovima optužnice koji Šešelja terete za raspirivanje mržnje svojim javnim nastupima tokom rata, kao i za zločine koje su jedinice okupljene oko SRS-a počinile u ratu u BiH i Hrvatskoj.

Akcija obeležavanja godišnjice početka opsade Sarajeva

Inicijativa je zajedno sa Ženama u crnom 6. aprila u Knez Mihajlovoj ulici učestvovala na akciji obeležavanja godišnjice početka opsade Sarajeva koja je počela 6. aprila 1992. godine.

Aktivisti i aktivistkinje su na akciji stajali iz pijeteta prema 11500 ubijenih tokom više od tri i po godine koliko je opsada trajala.

Druga generacija programa “Pravda bez pomirenja?”

Od 3. do 11. novembra 2015. godine održan je prvi seminar programa “Pravda bez pomirenja?” koji je okupio po petmladih ljudi iz Srbije, sa Kosova, iz Francuske i Nemačke. Glavni cilj programa je da se mladi upoznaju i razgovaraju o ratnim zločinima i suđenjima za ratne zločine u pomenute četiri zemlje, sa posebnim akcentom na njihovu ulogu u procesu pomirenja. Kroz ovaj program organizuju se posete institucijama i organizacijama čiji je rad u najužoj vezi sa suđenjima za zločine počinjene za vreme Drugog svetskog rata i rata na prostoru bivše Jugoslavije.

Prvi seminar je održan u Dahauu (Nemačka) i Hagu (Holandija), a bavio se zločinima nacističkog režima za vreme Drugog svetskog rata i posledicama koje su oni ostavili na društvo; razvojem međunarodnog prava i domaćeg krivičnog zakonodavstva; osnivanjem Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju i njegovom ulogom u procesu pomirenja na Zapadnom Balkanu. Tokom 2016. godine u Francuskoj će se održati druga faza projekta, a planirano je da se treća faza organizuje u Srbiji i na Kosovu.

Druga faza programa organizovana je u Francuskoj od 6. do 13. marta u Parizu i Limožu. Učesnici su imali priliku da se informišu o nasleđu Drugog svetskog rata u Francuskoj, kao i o tome na koji način se u ovoj zemlji govori o ratu u Alžiru i genocidu u Ruandi. Grupa je posetila selo Oradur (u blizini Limoža) u kojem su 10. juna 1944. pripadnici nemačke divizije "Das Reich" ubili 642 osobe - sve meštane sela koji su se u tom trenutku zadesili u Oraduru. Ovo je najveći pojedinačan masakr u Francuskoj tokom Drugog svetskog rata. Danas se celo selo nalazi u okviru kompleksa memorijalnog centra. U njemu ništa nije renovirano, pa sve zdrage izgledaju identično onome kako su izgledale kada su nemačke trupe zapalile selo.

Završna etapa projekta biće organizovana u Srbiji i na Kosovu u oktobru ove godine.

SOFIJA TODOROVIĆ, učesnica programa pravda bez pomirenja

U potrazi za pravdom

Prva stanica – Dahau. Uvek imam neku vrstu moralne dileme da li je u redu radovati se poseti gradova koji su simboli velikih kršenja ljudskih prava, ali je svakako u redu radovati se učenju i širenju znanja o događajima iz prošlosti koji će nam pomoći da bolje razumemo sadašnjost u kojoj živimo i da se ponašamo onako kako bi trebalo, ako se to tako može reći.

Pripremala sam se za Dahau i perspektiva koju sam tamo dobila opravdala je moja očekivanja. Slušala sam o suđenjima za zločine koji su se desili za vreme nacističke Nemačke, pričali smo o pravu koje se primenjivalo, o proceduralnom pravu, o onima kojima se sudilo, ali i o onima kojima nije. Suđenja nisu bila savršena. Možda se i ne može reći da je njima uspostavljena pravda. Ipak, jedno se može reći. Nationalsocijalistička partija imala je osma miliona članova. Kada se došlo do zaključka da za sve strahote koje su se desile neko mora da odgovara pred sudom (uglavnom su to bili najistaknutiji pripadnici), postavljeno je pitanje da li su svi znali o zločinima koji su činjeni? Da li su svi odgovorni? Da li možete da procesuirate osam miliona ljudi, a da ne nastane kompletni kaos (to je skoro pa celo stanovništvo Srbije)? Da li bi to značilo mir? Suđenjima se pokušava ostvariti pravda, sa tim ciljem i postoje, ali

ono što služi pravdi nije pravda sama po sebi, vec tome teži. Svakako da mislim da su suđenja prvi i fundamentalni korak (ne i jedini, ali jedan od najtežih i najvažnijih) ka ostavarivanju pravde. To moje shvatanje je ova poseta samo učvrstila.

Koncentracioni logor u Dahauu. Imamo pojam o tome kako su izgledali koncentracioni logori i šta se u njima događalo. Ljudi su mučeni, izgladnjivani, tučeni i na kraju ubijani. Onda vidite gasnu komoru (ljudi su tamo poslati na “tuširanje”). I stojite ispred krematorijuma, prođete kroz četiri vezane sobe pakla, koje se, kao i svaki pakao, završavaju vatrom i pretvaranjem ljudi u pepeo u ogromnim pećima (krematorijumima). Ne bih više o logoru. A da. Napomena: u ratovima na prostoru bivše Jugoslavije postojali su logori.

Druga stanica – Ludvigsburg. Centralna kancelarija za istragu zločina za vreme nacističke Nemačke. Dokumenti su svuda oko mene, more dokumenata koji ukazuju na zločine i počinioce. Dosta dokumenta sakupljeno je zahvaljujući saradnji sa Poljskom i SSSR-om. Za uspehe kancelarije dobrim delom zaslužna je saradnja sa zemljama koje nisu Nemačka. Saradnja je jako važna prilikom istrage, saradnja među državama je ujedno i njihova rešenost da zločin nema opravdanje i da zaslužuje osudu, kako društava, tako i sudova.

Treća stanica – Den Haag ili kako mi to jednostavno kažemo – Hag. Logično je da je moj najveći utisak naravno poseta ICTY-u (Međunarodni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju). Najzanimljivije je svakako bilo prisustvo suđenju Ratku Mladiću. Delilo nas je staklo. Suđenje je u toku i morali smo biti tihi. Neverovatno da čovek o kome u Srbiji priče idu “od heroja do zločinca”, sedi tu, gotovo ispred mene. Kada me je neko prošla prvobitna tahikardija, gledala sam ga kako sedi, tako starog i posvećenog svom procesu, a previše ljudi je izgubilo sve zbog njegovih postupaka. Tu mu je mesto, treba da odgovara. Nadam se da hoće, makar pravno, jer što se moralne strane tiče – čini mi se da on sebe veoma visoko kotira. To je opet samo moja impresija.

Poslednje predavanje u Hagu me je razoružalo, nateralo na razmišljanje i dalo smisao celom putovanju. Zasto je ispravno ili pogrešno da za zločine koji su se desili i koji su vršeni bilo gde, a naša zemlja je umešana, kažemo: Ne u moje ime! Shvatila sam da ću to uvek govoriti.

Ne u moje ime: jer time iskazujem najdublje moguće neslaganje sa bilo kojim vidom zločina nad ljudima.

Ne u moje ime: jer ne postoji razlog kojeg bih osećala ovu neobičnu, nametnutu (od strane onih koji su ih činili u ime srpstva) odgovornost za strahote koje su učinjene drugima.

Ne u moje ime: jer smo se našli u situaciju da ljudi na prostoru bivše Jugoslavije mrze jedni druge (jer smatraju da je u njihovo ime rađeno sve što je rađeno), a ne samo one koji su bili umešani u činjenje zločina.

Ne u moje ime: i ne u ime pregršt predivnih ljudi koje poznajem širom Balkana. Ne u naše ime, jer mi ne želimo ovakvu najavu nikada.

Pravda i proces rekonsilijacije su tu da se prožimaju. Pomirenje je potrebno. Isti slučaj kao i sa suđenjima. Imamo još puno godina ispred nas. Ovaj proces traje dugo i težak je. Dvadeset godina je, nažalost, malo. Ni drugima nije išlo glatko. I bilo je svega (rečenica posvećena fanovima porođenja). Svaka situacija je posebna i ne postoji univerzalno savršeno rešenje. Tu smo da nađemo svoj. Naravno, učeći od drugih. A učenje i preslikavanje nije isto.

Otvoreno pismo Fakultetu političkih nauka

Inicijativa je zajedno sa Mojom inicijativom uputila otvoreno pismo Fakultetu političkih nauka povodom tribine „Ima li prava i pravde u Hagu“ koja je 29. marta održana na Fakultetu političkih nauka, a u toku koje se aplaudiralo na priču o silovanim ženama tokom rata u Bosni i Hercegovini.

31

Inicijativa mladih za ljudska prava i aktivistički pokret Moja inicijativa, koji čine brojni studenti i studentkinje Fakulteta političkih nauka, se pitaju gde je juče bila uprava fakulteta kada se na tribini „Ima li prava i pravde u Hagu?“ u organizaciji Studentske unije FPN-a aplaudiralo na priču o silovanim ženama tokom rata u Bosni i Hercegovini.

Zahvaljujući odabiru učesnika tribine i propustu organizatora da spreči ponižavanje žrtava zločina na prostoru bivše Jugoslavije, razgovor se vodio u teatarskoj atmosferi u kojoj su se pravnik Kosta Čavoški i advokat Goran Petronijević utrkiivali ko će od publike izvući veći aplauz iznošenjem neistina i neprimerenih komentara o radu Haškog tribunala i zločinima koji su pred njim dokazani.

Iako su organizatori imali nameru da ovom tribinom pokrenu raspravu o jednoj izuzetno važnoj temi odnosa prema ratnoj prošlosti i presudama Haškog tribunala, to se nije dogodilo. Studentima su se obratila dvojica kritičara Haškog tribunala, Kosta Čavoški i Goran Petronijević, i

Nemanja Stjepanović iz Fonda za humanitarno pravo, od kojih je jedino Nemanja Stjepanović zaista govorio o radu Tribunala. Preostali govornici su se pozivali na javnosti dobro poznate teorije zavera velikih sila protiv Srbije, izvrgavajući ruglu sudski utvrđene činjenice, relativizujući ratne zločine počinjene tokom raspada bivše Jugoslavije i pravdajući jedan zločin drugim.

U jednom trenutku moderator debate je pozvao publiku da raspravu vodi na akademskom nivou, ali je propustio da se ogradi od profesora Koste Čavoškog kada je on o Albancima govorio kao o Arbanasima, a zatim i „Šiptarima“. Niko od organizatora nije odreagovao ni kada je Nemanja Stjepanović upitao studente zašto su se smejali kada je on govorio o žrtvama silovanja u ratu u Bosni i Hercegovini, a studentkinja iz publike je prokomentarisala „Smejali smo se i kada smo čitali presudu“.

Nije upitno da u javnosti u Srbiji postoji veliki broj ljudi koji kritikuju rad

Tribunala, ali postavlja se pitanje da li je zvanična politika Fakulteta političkih nauka da se podržava diskurs omalovažavanja civilnih žrtava rata, kao i naroda koji žive u susedstvu, ili da se kroz aktivnosti koje na fakultetu organizuju studentske organizacije omogućiti kritičko promišljanje o nekim temama kojih najčešće nema u zvaničnom programu.

Poznato je da tribine na fakultetu ne mogu da se organizuju bez odobrenja dekanata. Upravo zbog toga smo još više zabrinuti, jer prema inicijalnim informacijama koje smo dobili o učesnicima tribine, jedan od govornika je trebalo da bude Vinko Pandurević – komandant Zvorničke brigade Drinskog korpusa Vojske Republike Srpske koji je pred Haškim tribunalom osuđen na 13 godina zatvora zbog učešća u dešavanjima u i oko Srebrenice u julu 1995. godine. Postavlja se pitanje da li je spisak govornika debate sa Vinkom Pandurevićem dekanat odobrio usled neznanja o tome ko je Pandurević ili im njegova umešanost u zločine u Srebrenici nije predstavljala problem. U razgovoru sa organizatorima debate, uspeali smo da im objasnimo da Fakultet političkih nauka ne bi trebalo da bude mesto na kojem će se studentima obraćati ratni zločinci, pa su oni odustali od inicijalne ideje.

U Srbiji postoji veliki broj stručnjaka, poznavalaca rada Haškog tribunala, profesora, advokata, aktivista nevladinih organizacija koji bi bili voljni da sa studentima na kritički način razgovaraju o radu međunarodnog suda, ali na osnovu jučerašnje tribine jasno se vidi da organizatorima nije bio cilj da studenti nešto nauče o radu Tribunala i činjenicama potkrepe stavove, već da se u neravnopravnoj borbi između trojice govornika nacionalističke ideje utrkuju za aplauze.

Da je uprava fakulteta uložila nešto energije kako bi pomogla studentima da organizuju ovu tribinu na adekvatan način, postojao bi prostor da se o jednoj ovako važnoj temi u politički važnom trenutku razgovara na bolji način.

Da je bilo prostora da se među govornicima zaista vodi razgovor, možda bi više informacija doprelo do studenata, a gromoglasan aplauz nakon izlaganja Koste Čavoškog bi bio zamenjen pitanjima iz publike o ulozi Srpske akademije nauka i umetnosti u raspirivanju mržnje među narodima bivše Jugoslavije u poslednje tri decenije.

Da je Goran Petronijević, član pravnog tima Radovana Karadžića, govorio isključivo o izazovima sa kojima su se suočavali tokom suđenja, studenti bi bolje razumeli funkcionisanje Tribunala. Da je išao po tačkama optužnice objašnjavajući kako je odbrana pokušala da dokaže Karadžićevu nevinost, studenti bi možda po prvi put čuli o razmerama etničkog čišćenja u delovima Bosne i Hercegovine koje su Srbi zauzeli u prvim mesecima rata, opsadi Sarajeva, genocidu u Srebrenici, logorima u Prijedoru, silovanim ženama u Foči...

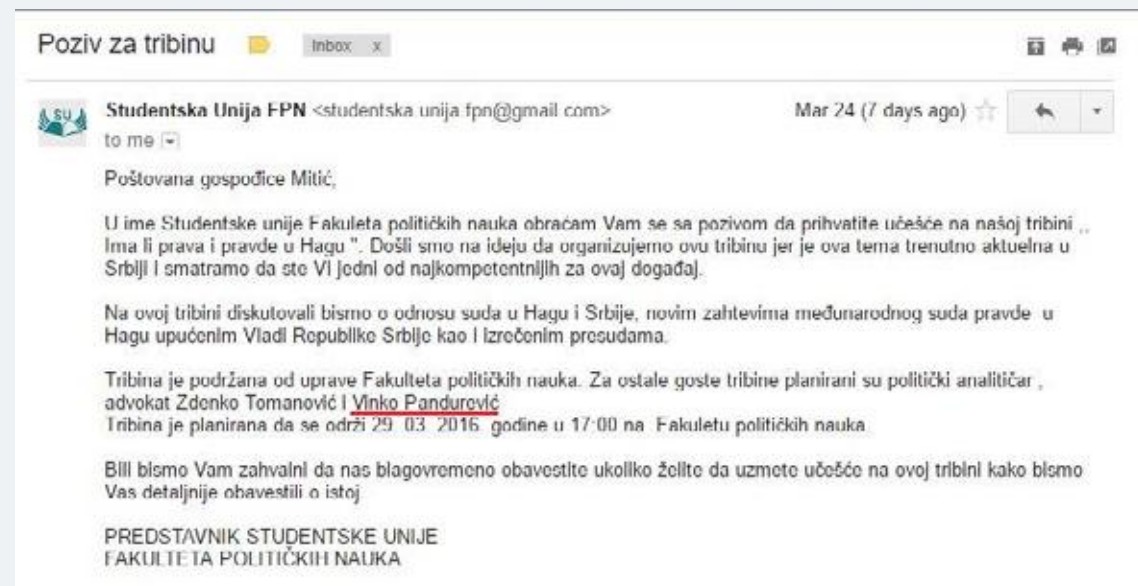
Da nije morao da reaguje na relativizaciju zločina od strane preostala dva govornika, Nemanja Stjepanović je mogao zaista da govori u pro-pustima u radu Tribunala koje je uočio nakon više od jedne decenije praćenja njegovog rada.

Za propuste u organizaciji jučerašnje tribine lako možemo optužiti Studentsku uniju FPN-a, jer se uhvatila u koštac sa temom koja je kompleksna i očigledno studentima nedovoljno poznata. Međutim, pravog krivca ipak vidimo u upravi fakulteta, koja ni na koji način ne vodi računa o vrednosnom sistemu generacija studenata koje obrazuju.

Haški tribunal je osnovan 1993. godine, i od samog osnivanja se finan-

sira od strane Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. Država Srbija je potpisala sporazum o saradnji sa ovim sudom, dok Tužilaštvo za ratne zločine u Beogradu sa njim intenzivno sarađuje. Poštujući autonomiju studentskih organizacija, verujemo da je zadatak uprave fakulteta ipak trebalo da bude da studente usmeri da prilikom organizacije tribine koja se bavi ulogom Haškog tribunala pođu od ovih premisa, a tek potom kritički preispituju rad Tribunala. S obzirom da je bilo kakvo usmerenje od strane dekanata očigledno izostalo, juče se na Fakultetu političkih nauka raspravljalo o svemu, samo ne kao o onome što je naziv tribine sugerisao.

Odgovor FPN-a Inicijativi

Pitali smo Vučića

#pitajteVucica

Gradani i građanke imaju pravo da konačno čuju odgovore na pitanja koja premijer Vučić izbegava. Od Vas kao novinara/ke očekujemo da postavite pitanja na koja nismo dobili odgovore, a tiču se političkog delovanja premijera u prošlosti.

Šta danas mislite o političkom projektu Velike Srbije?

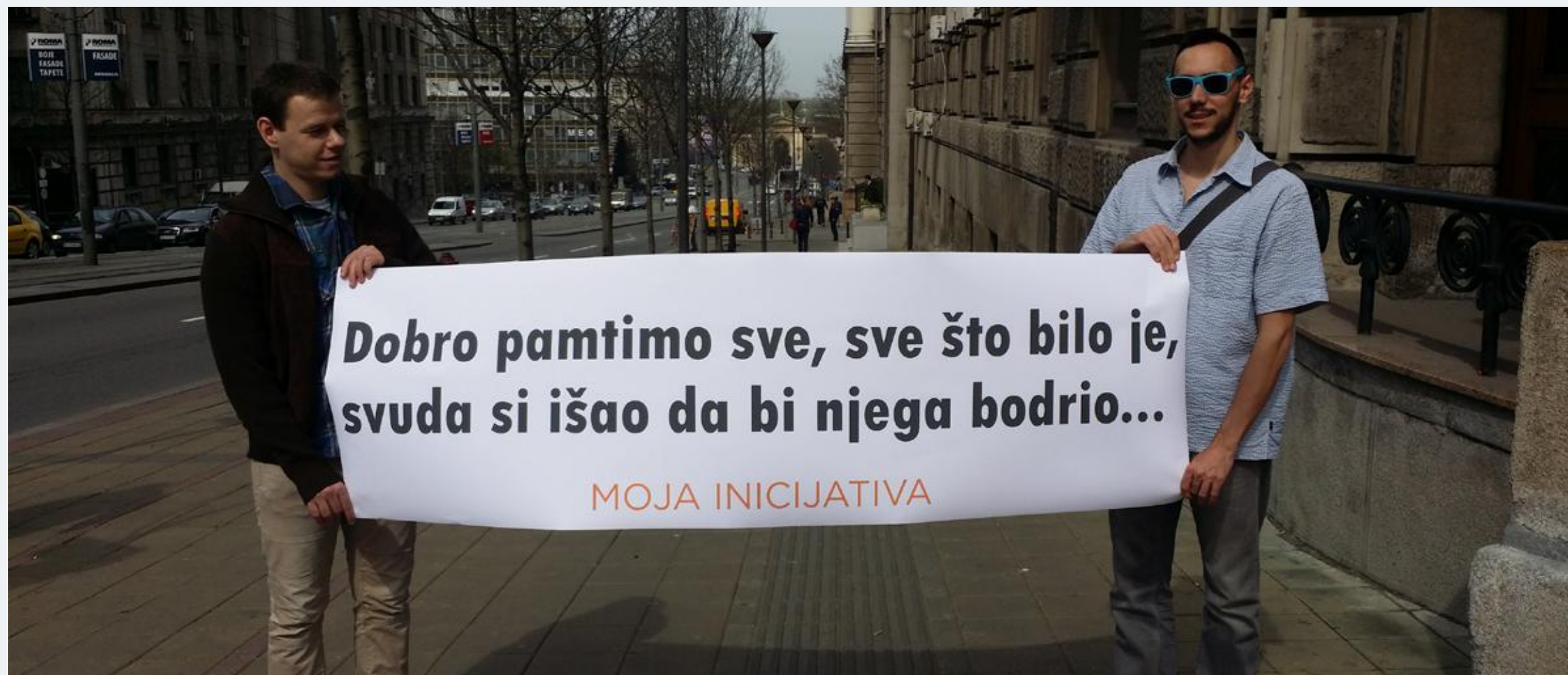
2. Da li se odričete politike koju ste vodili devedesetih godina?

3. Da li osećate odgovornost za bilo koju žrtvu s obzirom na Vaše izjave i postupaka devedesetih?

KOJA INICIJATIVA

Inicijativa je prvog aprila ispred Vlade Republike Srbije novinarima i novinarkama uputila molbu da na konferenciji za medije, premijeru Aleksandru Vučiću postave pitanja koja se tiču njegove političke prošlosti i političkog delovanja devedesetih godina. Premijer je na konferenciji za novinare tog dana govorio o haškim presudama prvom predsedniku Republike Srpske (BiH) Radovanu Karadžiću i predsedniku Srpske radikalne stranke (SRS) Vojislavu Šešelju, situaciji u regionu i ekonomskoj situaciji u Srbiji.

Inicijativa je ovim putem želela konačno da dobije odgovore na pitanja koja premijer Vučić izbegava - šta danas premijer misli o političkom projektu “velike Srbije”, da li se odriče politike koju je vodio devedesetih godina i da li oseća odgovornost za bilo koju žrtvu s obzirom na svoje izjave i postupke devedesetih. Flajeri sa pitanjima su pre početka konferencije podeljeni svim novinarima i novinarkama koji su ulazili u Vladu, a novinarka RT Vojvodine Svetlana Božić Krainčanić je pitanja na konferenciji postavila premijeru.

“velike Srbije” ne predstavljaju interes Inicijative, već su od najvećeg interesa za javnost. Vučićeva kritika odluke RTV je u tom smislu posebno licemerna, zato što je identična njegovoj prvobitnoj reakciji koja je očigledno shvaćena kao signal u Radio-televiziji Vojvodina, što je apsolutno neprihvatljivo.

Od izuzetne važnosti je da novinari i novinarkе ne pokleknu pred očiglednim pritiscima, već naprotiv, da inteziviraju postavljanje neugodnih pitanja na koja građani i građanke Srbije imaju pravo da znaju odgovor. Nedopustivo je to što je novinarka Svetlana Božić Krainčanić kažnjena samo zbog toga što u Srbiji 2016. godine i dalje nije dozvoljeno postaviti čuveno pitanje “A šta si ti radio u ratu?”.

ANITA MITIĆ, direktorka

Pamtimo Bulevar Ratka Mladića

U politici koju je petnaest godina podržavao i sprovodio Aleksandar Vučić vidimo uzroke mnogih problema o kojima danas govorimo. I nije neobično što nas zanima da li se on danas te politike odriče, i šta će sve učiniti kako bi pokušao da ispravi posledice* Svaki put kada aktuelna vlast napravi korak unapred u odnosu prema zločinačkoj prošlosti, slede dva koraka unazad.

Kada je koalicioni partner Srpske napredne stranke na gradskom i republičkom nivou - Samostalni DSS - najavio promociju knjige Momčila Krajišnika u Beogradu u finišu izborne kampanje, nijedna partija nije reagovala. Gradske vlasti su ignorisale našu kritiku da ne može osuđeni ratni zločinac da zauzme binu Doma omladine Beograda. Odlučile smo da zviždimo kada je Krajišnik počeo da govori, zbog čega su pokušali da nas linčuju.

Tvrdim vam da je ovo paradigma Srbije 2016. godine. Ratni zločinci na bini, revidiraju istoriju i poriču odgovornost. Publika u Domu omladine klima glavom i oseća se vrlo komforno u skidanju odgovornosti sa sebe, dok su oni koji se usude da se ne slože sa tim scenarijom i fizički ugroženi.

Napadajući i ućutkujući one koji su najglasniji, Srbija izbegava neprijatnosti koje izaziva suočavanje sa ratnom prošlašću. Tako je civilno društvo u ovom slučaju predstavljeno kao glavni neprijatelj pomirenja. Govori se da će naše preterano insistiranje na suočavanju sa prošlašću samo "probuditi strasti i izazvati sukobe". Odgovarajući na sada već čuvena pitanja Inicijative mladih koja je postavila novinarka RTV Svetlana Božić, Vučić je rekao da su ljudi koji postavljaju takva pitanja "zadojeni mržnjom".

Svaki put kada aktuelna vlast napravi korak unapred u odnosu prema zločinačkoj prošlosti, slede dva koraka unazad. Vučić jeste otišao na komemoraciju u Potočare, ali je istovremeno MUP zabranio komemoraciju srebreničkog genocida u Beogradu i pokrenuo prekršajni po-

stupak protiv mene zbog organizovanja paljenja sveća u noći 10. jula. Stranke koje su organizovale skupove 10. i 11. jula sa ciljem negiranja genocida, Srpska radikalna stranka i Zavetnici, nisu prekršajno gonjeni zbog ilegalnih skupova. A i zašto bi kada je negiranje genocida zvanična politika ove vlade.

U politici koju je petnaest godina podržavao i sprovodio Aleksandar Vučić vidimo uzroke mnogih problema o kojima danas govorimo. I nije neobično što nas zanima da li se on danas te politike odriče, i šta će sve učiniti kako bi pokušao da ispravi posledice. Možda smo retki, ali pamtimo i devedesete i brda oko Sarajeva pod opsadom i 100 muslimana za jednog Srbina, ali i dve hiljadite i Bulevar Ratka Mladića, suze na ispraćaju Vojislava Šešelja i proteste zbog izručenja Radovana Karadžića Tribunalu u Hagu.

Politika pomirenja kojom se premijer u poslednje vreme ponosi je neiskrena, dvolična i površna, i kao takva ne zasluhuje našu podršku. Na svaku Vučićevu pomirljivu izjavu prema regionu postoji još pet izjava njegovih ministara kojom se raspiruje sukob sa zemljama okruženja. Samo naivnom gledaocu to izgleda kao nekonzistentnost državne politike - to su dve različite poruke za različite ciljne grupe. Ujutro evropejci i mirotvorci, a uveče kavgadžije i nacionalisti. Vučićev pokušaj da se nametne međunarodnoj zajednici kao lider regionalnih procesa koji vode pomirenju, dok se domaćoj javnosti predstavlja kao najveći zaštitnik nacionalnih interesa (koji su naravno najviše ugroženi od strane susednih država) okončaće se jednako kao i Tadićeva politika i Evropa i Kosovo: potpunim neuspehom na oba fronta.

Nažalost, ovakvo Vučićevo ponašanje unelo je konfuziju u društveno-politički život u Srbiji. Nije se snašao niko, pa čak ni civilno društvo koje oduvek vrlo jasno i dosledno insistira na suočavanju sa prošlošću. Čini

se kao da smo se zadovoljili sa par dobro pripremljenih odgovora u nekoliko televizijskih emisija u kojima razgovara sa onima koji se bore za istinu i pomirenje dve decenije. Nakon perioda u kome je celokupna javna scena izgledala kao da je pod opštom anestezijom i nije u stanju da reaguje ni na kakve nadražaje, probudili smo se u zemlji koja ponovo po svaku cenu odbija da izruči svoje državljane Tribunalu u Hagu, osuđeni ratni zločinci Šainović, Lazarević i Krajišnik imaju počasno mesto na javnoj pozornici, a osuđujuća presuda Karadžiću doživljava se kao nacionalna tragedija.

Ako se ne budemo suprotstavili i ako dozvolimo da nas savlada strah, ostaćemo samo Vučićeva publika, koja se zbunjeno pita kako smo ovo dozvolili. Ako već nemamo nadu da će stvari biti bolje, onda barem pronađimo hrabrost da mu se suprotstavimo.

MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA

Dom
zločinaca
Beograda

MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA
MOJA INICIJATIVA

Ja sam
BEK za!
Raje
ko

Rajenarska

Dom zločinaca Beograda

Aktivisti i aktivistkinje Inicijative i Moje inicijative su 15. aprila protestovali ispred Doma omladine Beograda zbog održavanja tribine na kojoj je promovisana knjiga Momčila Krajišnika i na kojoj su negirani zločini.

Aktivisti i aktivistkinje Inicijative i Moje inicijative su 15. aprila protestovali ispred Doma omladine Beograda zbog održavanja tribine na kojoj je promovisana knjiga Momčila Krajišnika i na kojoj su negirani zločini.

Aktivistkinje pokreta Moja inicijativa koje su uspele da uđe na promociju, mirno su prisustvovala tribini do momenta kada je počeo da govori ratni zločinac Momčilo Krajišnik, a onda su duvale u pištaljke. Okupljeni članovi Samostalnog DSS fizički su napali tri devojke, dok je jedan deo članova samostalnog DSS pokušao da ih odbrani, uveravajući ih da napuste skup jer ne mogu da garantuju bezbednost.

Kako je jedan deo aktivista i aktivistkinja Inicijative ostao ispred sale, direktor Doma omladine Beograda dužan je objašnjenje zbog čega zakupci sale ne dozvoljavaju građanima i građankama od čijeg poreza se rad Doma omladine finansira da prisustvuju javnim događajima u ovoj gradskoj instituciji. Takođe, Dom omladine mora da objasni i nasilničko ponašanje portira koji rade na ulazu, koji su nasrnuli na aktivistke i aktivistkinje na vratima objekta.

Prekidanje tribine Momčila Krajišnika, osuđenog ratnog zločinca i protest protiv veličanja zločina smatramo našom građanskom dužnošću i odbranom prostora Doma omladine. Od osnivanja ovo mesto bilo je mesto kritičke diskusije i promišljanja mladih, ali ne i mesto negiranja osnovnih civilizacijskih vrednosti i promovisanje zločinaca.

Inicijativa se protivi svakom pokušaju vraćanja osuđenih ratnih zločinaca u politički život i davanje legitimitet ljudima koji su odgovorni za najmonstruoznije zločine. Ljudima poput Krajišnika i Šainovića nije mesto u javnom životu.

Dom omladine Beograda nikada ne sme da bude „Dom zločinaca Beograda“! Zato će Inicijativa uvek da reaguje na ovakvu rehabilitaciju rat-

Pravilnik

standarda

suđenju

u pravosudnom

sistemu Srbije

Inicijativin novi izveštaj o primeni standarda pravičnog suđenja u Srbiji

U martu 2016. godine Inicijativa je izdala peti po redu izveštaj “Primena standarda pravičnog suđenja u pravosudnom sistemu Srbije”. Inicijativa od 2011. godine vrši monitoring određenih krivičnih i parničnih postupaka, sa ciljem da analizira stepen praktične primene principa pravičnog suđenja u pravosudnom sistemu Srbije. Inicijativa takođe pažljivo prati i zakonodavne izmene u sklopu reforme pravosuđa, sa posebnim osvrtom na nezavisnost sudstva od izvršne i zakonodavne vlasti.

Izveštaj Primena standarda pravičnog suđenja u pravosudnom sistemu Srbije u 2015. godini napisan je od strane mladih istraživača i istraživačica Inicijative, koji su kroz jednogodišnji program edukacije i praćenja sudskih postupaka stekli dodatno teorijsko znanje o pravu na pravično suđenje i međunarodnopravnim standardima u ovoj oblasti ljudskih prava, kao i praktična iskustva o funkcionisanju pravosuđa u Srbiji kroz prisustvo na raspravama i pretresima u okviru sudskih postupaka i analizom sudskih spisa.

Izveštaj se sastoji iz tri celine: u prvom delu su ukratko i krajnje pojednostavljeno predstavljeni elementi prava na pravično suđenje; drugi deo predstavlja pregled rada pravosuđa u 2015. godini, kao i rada izvršne i zakonodavne vlasti koji direktno utiče na rad pravosuđa; dok su u trećem delu predstavljeni odabrani slučajevi koje su pratili istraživači i istraživačice Inicijative.

Predstavljanje izveštaja na Pravnom fakultetu u Beogradu

Inicijativini amandmani na Zakon o javnom okupljanju

Inicijativa je od samog početka pratila javnu raspravu o predlogu Zakona o javnom okupljanju, koja je započela u oktobru, neposredno nakon što je Zakon o okupljanju građana stavljen van snage odlukom Ustavnog suda Srbije. Pojedini Inicijativini predlozi su prihvaćeni od strane MUP kao predlagača u fazi javne rasprave, međutim Inicijativa nije bila zadovoljna predlogom Zakona koji je Vlada uputila Narodnoj skupštini 31. decembra 2015. godine.

U nastavku se nalazi apel upućen narodnim poslanicima i poslanicama i dokument sa amandmanima koje je Inicijativa predložila pred skupštinsko zasedanje na kome je razmatran Zakon. Od 21 predloženog amandmana, Narodna skupština je prihvatila samo dva, kojima se ukida obaveza organizatora javnog skupa da obezbedi neometan prolaz javnog saobraćaja, tako da je tekst ovog apela jednako aktuelan, i opisuje sve nedostatke usvojenog Zakona o javnom okupljanju.

Inicijativa će narednom skupštinskom sazivu uputiti pripremljene amandmane uz nadu da će izabrani narodni poslanici imati više razumevanja za primedbe koje se odnose na neutemeljena i neproporcionalna ograničenja slobode okupljanja nametnute postojećim zakonskim rešenjem.

APEL NARODNIM POSLANICIMA

Iako je u pitanju opštepoznata činjenica, Inicijativa ističe da je predlog Zakona o javnom okupljanju predstavljen sa zakašnjenjem od 9 godina. Naime, novi Zakon koji uređuje ostvarivanje slobode okupljanja trebalo je da bude donet neposredno nakon donošenja novog Ustava, 2006. godine.

Pošto to nije urađeno, Ustavni sud je u aprilu ove godine odlučio da je Zakon u celosti u suprotnosti sa Ustavom, i dao rok od 6 meseci Narodnoj skupštini da donese novi zakon. Ustavni sud učinio je ovo na sopstvenu inicijativu, nakon što je utvrdio da je nekoliko skupova u Republici Srbiji protivustavno zabranjeno – pre svega Parade ponosa 2009. i 2011. godine, kao i osmomartovski marš Žena u crnom.

U MNOGIM ASPEKTIMA PREDLOG ZAKONA OKUPLJANJE GRAĐANA SVODI NA TEHNIČKE POJEDINOSTI, BEZ PREPOZNAVANJA DIREKTNE VEZE SLOBODE OKUPLJANJA SA SLOBODOM UDRUŽIVANJA I SLOBODOM IZRAŽAVANJA – NEOPHODNIM VREDNOSTIMA DA BI SE JEDNO DRUŠTVO NAZVALO DEMOKRATSKIM.

U roku od šest meseci koji je Ustavni sud odredio kao “grejs” period, u kome će i dalje važiti aktuelni zakon, nije bilo vidljivih aktivnosti na pripremanju i donošenju novog zakona, što je samo posledica dugogodišnjeg ignorantskog odnosa vlasti prema slobodi okupljanja, koja je, podsećamo, jedno od najosnovnijih ljudskih prava. Prvi nacrt zakona objavljen je praktično istog dana kada je na snagu stupila Odluka USS o stavljanju van snage važećeg Zakona. Vremensko trajanje javne raprave bilo je na zakonskom minimumu, uz okrugle stolove o kojima javnost nije bila na adekvatan način obaveštena.

Opšti zaključak jeste da duh zakona ne prepoznaje suštinu prava na slobodu okupljanja, već ga umanjuje na prostu činjenicu da će se na određenom mestu u određeno vreme ljudi okupiti. U prilog ovom zaključku ide i činjenica da se zakon potpuno jednako odnosi na skupove koji su u svojoj suštini društveno-politički (što je u biti ovog ljudskog prava), kao i na zabavne, kulturne i sportske. U mnogim aspektima predlog zakona okupljanje građana svodi na tehničke pojedinosti, bez prepoznavanja direktne veze slobode okupljanja sa slobodom udruživanja i slobodom izražavanja – neophodnim vrednostima da bi se jedno društvo nazvalo demokratskim.

U pozitivnijem tonu, Inicijativa ističe da je predlog Zakona koji je Vlada uputila Narodnoj skupštini, u nekim ključnim delovima poboljšan u odnosu na verzije nacrt zakona koji su predstavljeni javnosti u prethodnim mesecima. Pohvalno je da su prihvaćena određena rešenja na kojima su insistirale organizacije za zaštitu ljudskih prava, uključujući i Inicijativu mladih za ljudska prava.

Ipak, još uvek postoje određene odredbe koje značajno ograničavaju slobodu okupljanja ili direktno ili potencijalno kroz nejasne formulacije koje ostavljaju prostor za kasnije zloupotrebe. Ta ograničenja nemaju

utemeljenje u Ustavu, i izvesno će biti predmet odlučivanja Ustavnog suda ukoliko Zakon bude usvojen u ovom obliku. Neopravdano su ograničeni mesto i vreme okupljanja, uz brojne druge ograničavajuće faktore. Državni organi su bezrazložno oslobođeni obaveze prijave skupa, i ostalih dužnosti koje zakon propisuje, čime su stavljeni u neravnotežan položaj u odnosu na građane i pravna lica. Takođe, zakon je u brojnim odredbama upodobljen interesima organa javne vlasti, a ne interesima građana i građanki kao uživaocima prava na mirno okupljanje.

Inicijativa apeluje na narodne poslanike i poslanice, da u svojstvu predstavnika/ca građana i građanki, uzmu u obzir pripremljene primedbe i amandmane na predlog Zakona o javnom okupljanju i time značajno doprinesu unapređenju sistema zaštite ljudskih prava u Srbiji.

Izgradnja društva bez torture i nekažnjivosti na Zapadnom Balkanu

43

U periodu od novembra 2014. godine do marta ove godine, tim Inicijative izvršio je 14 monitoring poseta zatvorskih institucija i održao jedan trening za mlade pravice i pravnike o značaju poštovanja prava lica lišenih slobode. Posete su organizovane u okviru projekta "Izgradnja društva bez torture i nekažnjivosti na Zapadnom Balkanu" koji obuhvata istraživanja i dokumentovanja slučajeva torture i nehumanog i neljudskog postupanja ili kažnjavanja, kao i pružanje besplatne pravne pomoći osuđenim licima. Cilj projekta je promovisanje ljudskog dostojanstva u zatvorima kroz eliminisanje torture i neljudskog postupanja prema ranjivim osobama u zatvorskim ustanovama u Crnoj Gori, Srbiji i Albaniji.

Pored monitoring poseta zatvorskih institucija, projekat obuhvata i sprovođenje treninga za zatvorsko osoblje i medicinsko osoblje u zatvoru, kao i za studente prava i medicine, uz aktivnosti jačanje kapaciteta civilnog društva u ovoj oblasti kroz razmene iskustava u zemljama regiona. U prostorijama Kancelarije za mlade grada Beograda, 28. januara 2016. godine tim Inicijative je organizovao trening na temu monitoringa i sprečavanja torture u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija. Budući pravni eksperti i ekspertkinje su imali priliku da se edukuju na teme međunarodnih i domaćih pravnih standarda za prevenciju i sprečavanje torture, mogućnosti i izazova u radu sa kojima se suočava Nacionalni preventivni mehanizam (NPM), kao i iskustvima organizacija za ljudska prava koje već godinama obavljaju monitoring ustanova za izvršenje krivičnih sankcija. Sa mladim pravnicima i pravicama razgovarali su Aleksandar Stojanović, pravni ekspert pri Kancelariji Saveta Evrope u Beogradu, Miloš Janković, zamenik Zaštitnika građana, kao i Katarina Golubović, predstavica YUCOM-a.

Tim Inicijative će u maju i junu ove godine organizovati treninge za medicinsko osoblje pri zatvorskim ustanovama, zatim za studente Medi-

cinskog fakulteta u Beogradu, kao i za studente Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju (FASPER) o poštovanju standarda zdravstvene zaštite lica lišenih slobode u Srbiji. Takođe, nalazi iz monitoring poseta biće predstavljeni u formi godišnjeg izveštaja na regionalnoj konferenciji kao završnom događaju projekta 24. juna ove godine u Tirani.

Pasivnost institucija direktno doprinosi linču Jelene Milić

Jelena Milić, direktorka Centra za evroatlantske studije je tokom poslednja tri meseca, zbog svog javnog angažmana, izložena organizovanom linču preko društvenih mreža, koji uključuje teške uvrede i pretnje smrću njoj i njenoj porodici. Napadi i pretnje su kulminirali nakon obeležavanja početka NATO bombardovanja, 24. marta 2016. godine, kada je ona pozvala institucije Srbije da prestanu sa manipulacijom stradalima za vreme bombardovanja.

U pretnjama koje joj se upućuju preko društvenih mreža – Tvitera i Fejsbuka, Jelena Milić je nazivana „ološom“, „droljom fašističkom“, osobom na koju „ne treba ni potrošiti metak“, eksplicitno je pozivano na njeno ubistvo, silovanje i progon iz Srbije, dok je nekoliko pretnji direktno bilo upućeno njenoj deci.

Zbog pretnji, Jelena Milić je u februaru podnela krivične prijave protiv Miše Vacića i još nekoliko lica Prvom osnovnom javnom tužilaštvu u Beogradu. Do danas, nikakve reakcije nadležnih nije bilo. S obzirom da je poznato da su nadležni organi ranije promptno reagovali u slučajevima pretnji ličnostima iz javnog i političkog života, odsustvo reakcije nadležnih organa u ovom slučaju može se tumačiti kao jasna poruka i

ohrabrenje onima koji pretnje upućuju da je država na njihovoj strani.

Koalicija za pristup pravdi poziva institucije da neselektivno sprovode zakon i da procesuiraju one koji ugrožavaju Jelenu Milić i njenu porodicu.

Koaliciju za pristup pravdi čine: Centar za unapređivanje pravnih studija, Civil Rights Defenders, CHRIS – mreža odbora za ljudska prava u Srbiji, Fond za humanitarno pravo, Inicijativa mladih za ljudska prava, Nezavisno društvo novinara Vojvodine, Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava i sloboda, Nezavisno udruženje novinara Srbija i Praxis.

Inicijativa na WakeUp! festivalu Hartefakt fonda

Tim Inicijative učestvovao je na WakeUp! festivalu u toku kog je održano 48 sati neprekidnog javnog čitanja stotina stranica teksta ličnih ispovesti izbeglica, kao i tekstova o izbegličkoj sudbini koji od antičkih do današnjih dana prikazuju nesreću onih koji su morali da napuste svoje domove.

EGAM-ova debata “Kako da dočekamo izbeglice?”

Anita Mitić je govorila na EGAM-ovoj debati “Kako da dočekamo izbeglice?”, koja je održana 20. novembra 2015. godine u Berlinu u sklopu EGAM-ovog šestog godišnjeg sastanka.

Jedan od zaključaka debate bio je da je rešavanje problema izbegličke krize dugotrajan postupak koji zahteva zajednički rad civilnih društava iz cele Evrope.

Poseta prihvatnom centru za izbeglice u Preševu

Tim Inicijative u aprilu je posetio prihvatni centar za izbeglice u Preševu, gde trenutno svakodnevno volontiraju mnogobrojni aktivisti i aktivistkinje Inicijative.

Inicijativa i Parada ponosa Beograd osudile napad na aktivistu Marka Milovanovića

Inicijativa i Parada Ponosa Beograd najoštrije su osudile homofobični akt koji se desio 6. marta 2016. godine u Belom potoku kada je napadnut gej aktivista Marko Milovanović.

Pretpostavlja se da je Milovanović verbalno i fizički napadnut od strane maloletnika koji je već ranije učestvovao u incidentima i homofobičnim napadima na Milanovića i njegove prijatelje, zajedno sa svojim ocem i sestrom.

Parada ponosa Beograd i Inicijativa zahtevaju da se ovaj slučaj ispita i procesuirao kao i da se počinioci adekvatno kazne.

Inicijativa na International Trust Campu u organizaciji Institute of Partnership and Sustainable Development

Anita Mitić je u okviru International Trust Camp-a u Ukrajini na jednom od panela govorila o ulozi obrazovanja u procesu poverenja. Kamp je održan u Lavovu u martu 2016. godine u organizaciji Institute of Partnership and Sustainable Developmenta.

Regionalni tim Inicijative na EGAM-ovom filmskom festivalu u Parizu

Regionalni tim Inicijative bio je deo EGAM-ovog filmskog festivala "Sarajevo sur Seine" koji je održan u martu 2016. u Parizu. Na festivalu su prikazani filmovi sa Zapadnog Balkana koji su u 2015. godini prikazani na Sarajevskom filmskom festivalu.

Inicijativa na global assemblyju Svetskog pokreta mladih za demokratiju u Seulu

Razgovor sa SIT studentima o Kosovu

Inicijativa je na Fakultetu za medije i komunikacije razgovarala sa SIT studentima na razmeni o Kosovu i trenutnoj političkoj situaciji između Srbije i Kosova.

Inicijativa na CEAS konferenciji

Anita Mitić je 4. aprila govorila na CEAS konferenciji “Srbija i Rusija – ruski uticaj na stabilizaciju, demokratizaciju i evropske integracije Srbije”.

Anita je govorila o trenutnoj percepciji mladih na ljudska prava, demokratiju, Rusiju, komšije i pitanja pomirenja, kao i o uticajima i posledicama desničarskih struja za buduće generacije.

Inicijativa na protestima Novinari ne kleče

Tim Inicijative je zajedno sa aktivistima i aktivistkinjama Moje inicijative bio na protestima Novinari ne kleče na kojima su se predstavnici medija zajedno sa građanima i građankama okupili sa zahtevom za smenu ministra odbrane Bratislava Gašića zbog seksističke uvrede upućene novinarki Zlatiji Labović.

Debata: Kosovo-Serbia Live u Prištini u organizaciji NUNS-a i Kosova Live

Đorđe Bojović je u novembru 2015. godine govorio na debati Kosovo-Serbia Live na kojoj se razgovaralo o ulozi omladinskih organizacija u procesu pomirenja između Srba i Albanaca.

Ulična akcija povodom Međunarodnog dana borbe protiv rasizma

Inicijativa je 21. marta 2016. godine, povodom Međunarodnog dana borbe protiv rasizma učestvovala u uličnoj akciji u organizaciji Žena u crnom. Sa akcije je poslata poruka da hoćemo otvorene granice, nećemo tvrđavu Evropu. Bez zidova, bez žica! Da hoćemo da se zaustavi rat, a ne ljudi i da ne želimo da Evropa u 2016. godini podseća na Evropu iz 1938.

Inicijativa u Prištini na panelu o viznim barijerama

Đorđe Bojović je u Prištini bio učesnik panela "Da li lični kontakti i manjine mogu pobediti vizne barijere?" gde je govorio o slobodi kretanja i problemu viznog režima između BiH i Kosova.

Panel je održan u okviru Inicijative za otvorene razgovore koju vodi Fondacija Dokukino uz podršku Kosovske fondacije za otvoreno društvo i Fonda otvoreno društvo, u partnerstvu sa Inicijativom mladih za ljudska prava iz BiH.

Izbori za novo rukovodstvo Svetskog pokreta mladih za demokratiju

50

Kada si poslednji put izabrao?

Povodom izbora koji su održani 24. aprila, Inicijativa i Moja Inicijativa su u 25 gradova širom Srbije sproveli kampanju pod nazivom "Kada si poslednji put izabrao?" kako bi podigli svest građana i građanki o važnosti izlaska na izbore i građanskoj obavezi i odgovornosti da učestvuju u izbornom procesu.

Uprkos pasivnosti i opštoj nezainteresovanosti mladih za društveno-politička dešavanja, Inicijativa je ovom kampanjom pokušala da objasni da su mladi sposobni da donesu odluke i samostalno procene posledice svog izbora. Jer, bilo da se radi o parlamentarnim ili lokalnim izborima, to je svakako najvažniji izbor koji činimo kao građani i građanke jedne države. Kako? Tako što na taj način, preko predstavnika koje smo MI izabrali, utičemo na politiku naše zajednice - kolika je cena struje, koliko studenata/kinja država finansira iz budžeta, da li su čips, čokolada i pivo poskupeli ili pojeftinili, da li naša država vodi rat ili smo u miru... Sve su to izbori koji zavise od našeg izbora - onog najvažnijeg.

NE ISPUŠTAJ PRILIKU

#izbori2016

#MI16

